

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.5.2018г.
COM(2018) 319 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**Доклад на Комисията до Съвета в съответствие с член 11, параграф 2 от
Регламент (ЕО) № 1466/97 относно мисията за засилено наблюдение в Румъния от
10-11 април 2018 г.**

Настоящият доклад относно мисия за засилено наблюдение, проведена в Румъния, се предава на Съвета в съответствие с член 11, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1466/97¹. Както е предвидено в член 11, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1466/97, предварителните констатации от мисията бяха изпратени предварително на румънските органи за коментар.

Румъния — Процедура при значително отклонение Мисия за засилено наблюдение, 10—11 април 2018 г.

Доклад

1. Въведение

Вследствие на значителното отклонение на Румъния от нейната средносрочна бюджетна цел (СБЦ) през 2016 г. през пролетта на 2017 г. по отношение на Румъния беше стартирана процедура при значително отклонение (ПЗО). На 22 май 2017 г. Комисията отправи предупреждение към Румъния и предложи на Съвета да стартира процедура при значително отклонение. В своята препоръка за процедура при значително отклонение от 16 юни 2017 г. Съветът прикани Румъния да предприеме мерки, за да гарантира, че през 2017 г. номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 3,3 %. Това съответства на годишна структурна корекция от 0,5 % от БВП, което е минималната изисквана корекция съгласно предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж (ПСР).

Като следствие от липсата на ефективни действия от страна на Румъния, през декември 2017 г. Съветът издаде преразгледана препоръка за ПЗО. Въз основа на резултатите от мисията за засилено наблюдение от септември 2017 г. и доклада, представен от органите, Комисията заключи, че органите не възнамеряват да предприемат действия във връзка с препоръката за ПЗО, като усилията им се съсредоточават само върху избягването на нарушаването на референтната стойност от 3 % от БВП на номиналния дефицит. Поради това на 5 декември 2017 г. Съветът стигна до заключението, че не са били предприети ефективни действия от Румъния, и отправи преразгледана препоръка. Съветът прикани Румъния да предприеме мерки, за да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи не надвишава 3,3 % през 2018 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,8 % от БВП през 2018 г. Това съответства на нуждата от предприемане на мерки с общ структурен резултат от 1,8 % от БВП през 2018 г. в сравнение с базовия сценарий в икономическата прогноза на Комисията от есента на 2017 г. Румъния докладва на Съвета относно предприетите мерки на 20 април, т.е. след крайния срок 15 април.

---

¹ Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1).

Оценката на Комисията на доклада е публикувана като част от пролетния пакет на европейския семестър.

Според прогнозите на Комисията при обичайния сценарий за липса за промяна в политиката както номиналният, така и за структурният дефицит се очаква да нараснат през 2018 г. Експанзионистичната фискална политика ще се запази в близко бъдеще. Бюджетът за 2018 г. цели дефицит по консолидирания държавен бюджет от 3 % от БВП, което предполага по-нататъшно увеличение на структурния дефицит в условията на нарастваща разлика между фактическия и потенциалния БВП. Въпреки това бюджетът се основава на оптимистичен макроикономически сценарий и вероятно надценява данъчните приходи. Комисията предвижда номинален дефицит от 3,4 % от БВП през 2018 г. при обичайния сценарий за липса за промяна в политиката. Заплатите в публичния сектор бяха значително увеличени от закона за уеднаквяване на заплатите (ЗУЗ), който влезе в сила през лятото на 2017 г. Пенсиите за старост ще продължат да растат отвъд стандартния механизъм за индексирание на пенсиите. Освен това плоският данък върху доходите на физическите лица бе намален от 16 % на 10 % от януари 2018 г. От друга страна, промяната на социалноосигурителните вноски от сегашните 22,75 % за работодателите и 16,5 % за работещите съответно на 2,25 % и 35 % частично ще задържи фискалните разходи, дължащи се на увеличенията на brutните заплати в публичния сектор през 2018 г. В допълнение, бюджетът за 2018 г. включва намаление на дела на социалноосигурителните вноски, прехвърлени към втория стълб на пенсионната система, с положително въздействие върху приходите на консолидирания бюджет.

Мисията за засилено наблюдение от страна на Комисията се проведе на 10—11 април 2018 г., т.е. преди представянето на горепосочения доклад, както се изисква. Следователно последващото отчитане съгласно законодателните изисквания не е взето предвид в настоящия доклад за мисията. Мисията се състоя на основата на член 11, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97. Беше проведена среща с министъра на финансите Eugen Teodorovici, управителя на Националната банка на Румъния Mugur Isărescu, както и членове на Фискалния съвет на Румъния. Целта на мисията беше да се запознае подробно с фискалните действия, планирани от органите, да обърне внимание на фискалните рискове и да насърчи спазването на разпоредбите на ПСР.

2. Констатации от мисията

Изглежда, че румънските органи не възнамеряват да предприемат действия във връзка с препоръката за стартиране на процедура при значително отклонение. От името на Министерство на финансите и на правителството, министър Teodorovici потвърди, че целта за 2018 г. остава поддържането на номиналния дефицит под 3 % от БВП. Като се има предвид положителната и нарастваща разлика между фактическия и потенциалния БВП, това означава влошаване на съответния структурен дефицит, в разрез с препоръката на Съвета. Министър Teodorovici обясни, че той е обвързан от мерките, съдържащи се в програмата на правителството, които са напълно отразени в

бюджета по отношение както на приходите, така и на разходите. Той също така изрази увереност, че усвояването на средства от фондовете на ЕС ще нарасне през тази година в сравнение с 2017 г. (което обаче ще увеличи задълженията за съфинансиране). Министър Teodorovici добави, че спазването на прага от 3 % от БВП за номиналния дефицит през 2018 г. ще изисква допълнителни мерки, които Румъния ще определи в доклада относно предприетите действия. Министър Teodorovici посочи, че тези мерки ще се отнасят до подобряване на функционирането на данъчната и митническата администрация, по-специално чрез въвеждане на нова ИТ система. Мисията подчерта, че в доклада относно предприетите действия, който трябваше да бъде представен до 15 април, трябва да се съдържат подробности и количествена оценка на планираните мерки. Мисията също така отбеляза, че паричните данни за изпълнението на бюджета за първото тримесечие на 2018 г. показват влошен баланс в сравнение със същия период на предходната година (дефицит от 0,5 % от БВП за първото тримесечие на 2018 г. спрямо излишък от 0,2 % от БВП през първото тримесечие на 2017 г.). Министър Teodorovici посочи, че дефицитът е в съответствие с прогнозите и до голяма степен се дължи на еднократни разходи в сектора на отбраната. Накрая, министър Teodorovici съобщи, че ще настоява за промяна на практиката на късното приемане на държавния бюджет (обикновено през декември на предходната година) и ще се опита бюджетът за 2019 г. да бъде приет на по-ранна дата.

Освен това правителството обмисля преобръщане на системната пенсионна реформа от 2008 г., с която беше въведен вторият стълб. Като част от бюджета за 2018 г. органите вече са съкратили дела на социалноосигурителните вноски, прехвърлени към втория стълб на пенсионната система. Според публичните изявления правителството обмисля да направи незадължителни трансферите към втория стълб на пенсионната система и да вземе решение до края на юни 2018 г., след като се консултира със заинтересованите страни. Тези трансфери възлизат на приблизително 7 млрд. леи годишно (около 1,5 млрд. евро; 0,8 % от БВП). Тази мярка би намалила бюджетния дефицит в краткосрочен план, тъй като съгласно Европейската система от сметки вторият пенсионен стълб е класифициран извън сектор „Държавно управление“. Тази печалба за бюджета ще изчезне обаче в дългосрочен план, тъй като социалноосигурителните вноски, отклонени от втория стълб, ще бъдат придружени от задължение за плащане на пенсии за старост в бъдеще. Освен това такава промяна би могла да има отрицателни последици за жизнеспособността на пенсионната система и за развитието на капиталовите пазари. Ако вторият пенсионен стълб стане незадължителен, това би лишило Румъния от възможността да се позове на клаузата за реформата на пенсионната система по Пакта за стабилност и растеж.

Националната банка на Румъния (НБР) изрази опасения относно въздействието на експанзионистичната, проциклична фискална политика върху настоящата комбинация от политики. Румъния се намира в условия на голям икономически подъем, като фискалната позиция на страната е до голяма степен експанзионистична. Като такава, фискалната политика на Румъния изглежда неразумна и обуславя в голяма

степен паричната политика. Според прогнозите на НБР дефицитът на консолидирания държавен бюджет ще се увеличи над 3 % от БВП през 2018 г., ако няма промяна в политиката. НБР подчерта, че Румъния е добре осведомена за прага от 3 % от БВП за номиналния дефицит, но липсва обществена осведоменост за предпазната част на Пакта за стабилност и растеж. Могат да се предприемат фискални мерки по отношение на приходите, имайки предвид, че отклоняването от средносрочната бюджетна цел се дължи на непреки данъчни облекчения, данъчните ставки са ниски и избягването на данъци е голямо.

Фискалният съвет споделя загрижеността на Комисията относно фискалните перспективи. Според Фискалния съвет през 2018 г. структурният дефицит ще се влоши значително, а номиналният дефицит се очаква да надхвърли прага от 3 % от БВП при липсата на компенсиращи фискални мерки. Възможностите за съкращаване на публичните инвестиции през 2018 г. са ограничени, тъй като публичните инвестиции вече достигнаха рекордно ниско ниво през 2017 г., а усвояването на средствата от ЕС се увеличи през 2018 г., което предполага по-високи задължения за съфинансиране.

СТАТИСТИЧЕСКО ПРИЛОЖЕНИЕ

(Прогнозни данни, основани на прогнозата на Европейската комисия от пролетта на 2018 г.)²

Таблица 1: Преглед на основните икономически показатели за периода 2010—2019 г.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 г.*	2019 г.*
Брутен вътрешен продукт (годишно процентно изменение, освен ако е посочено друго)										
Номинален БВП (млрд. лев)	530	562	595	637	668	713	762	858	944	1 020
Реален БВП	-2,8	2,0	1,2	3,5	3,1	4,0	4,8	6,9	4,5	3,9
Частно потребление	-3,5	1,1	2,1	0,7	4,7	5,9	7,6	10,1	4,9	4,2
Публично потребление	-4,8	0,2	0,3	-4,6	0,8	0,2	3,1	0,7	1,7	1,3
Бруто образуване на основен капитал	0,1	6,2	3,6	-5,4	3,2	7,4	-2,0	4,7	7,4	6,9
Износ	15,1	11,9	1,0	19,7	8,0	4,6	8,7	9,7	7,5	6,8
Внос	12,5	10,1	-1,8	8,8	8,7	8,0	9,8	11,3	8,2	7,4
Принос за ръста на БВП										
Вътрешно търсене	-3,0	2,4	2,3	-1,7	3,8	5,5	4,6	7,5	5,0	4,4
Материални запаси	0,3	-0,3	-2,2	1,6	-0,3	-0,1	0,7	0,2	0,0	0,0
Нетен износ	-0,1	0,0	1,1	3,6	-0,3	-1,4	-0,5	-0,7	-0,5	-0,5
Цени										
Инфлация по ХИПЦ (средно)	6,1	5,8	3,4	3,2	1,4	-0,4	-1,1	1,1	4,2	3,4
Инфлация по ХИПЦ (в края на годината, за тримесечие)	7,8	3,4	4,7	1,3	1,4	-1,0	-0,1	1,9	3,0	3,1
Пазар на труда										
Обща заетост (хил. души)	9 156	9 082	8 645	8 569	8 635	8 526	8 449	8 668	8 748	8 753
Безработица ((хармонизирана: 15—74 г.)	7,0	7,2	6,8	7,1	6,8	6,8	5,9	4,9	4,5	4,4
Сметки на сектор „Държавно управление“ (% от БВП)										
Държавен дефицит, парично определение **	-6,3	-4,2	-2,5	-2,5	-1,7	-1,3	-2,4	-2,9	-3,0	-2,6
Дефицит на консолидиран държавен бюджет, определение на ESA 2010	-6,9	-5,4	-3,7	-2,1	-1,3	-0,8	-3,0	-2,9	-3,4	-3,8
Консолидиран държавен дълг, определение на ESA 2010	29,7	34,0	36,9	37,5	39,1	37,7	37,4	35,0	35,3	36,4
Платежен баланс (% от БВП)										
Текуща сметка ***	-4,6	-4,4	-4,2	-0,6	-0,1	-0,6	-2,1	-3,5	-3,6	-3,9
Търговски баланс***	-6,2	-5,6	-5,0	-0,8	-0,4	-0,6	-0,9	-2,1	-2,4	-2,6
Капиталова сметка и финансова сметка	-4,2	-3,0	-1,1	3,3	4,7	3,9	3,4	-0,6	п.а.	п.а.
Салдо на ПЧИ	-1,8	-1,3	-1,9	-2,0	-1,8	-1,8	-2,7	-2,4	п.а.	п.а.
Нетна международна инвестиционна позиция	-62,8	-64,5	-67,9	-61,7	-56,8	-53,7	-49,3	-45,7	п.а.	п.а.
Резерви от валутна обмяна (млрд. евро)	31,6	32,7	31,1	32,5	32,2	32,2	33,0	32,3	п.а.	п.а.
Брутен външен дълг			75,5	68,0	63,0	57,4	54,7	49,8	п.а.	п.а.
Промени в паричната политика и валутния курс										
Широки пари М3 (годишно процентно изменение, края на периода)	6,9	6,6	2,7	8,8	8,4	9,3	9,7	11,6	п.а.	п.а.
Процент на НБР (% , края на периода)	6,25	6,00	5,25	4,00	2,75	1,75	1,75	1,75	2,00	п.а.
Валутен курс (лев/евро, края на периода)	4,28	4,32	4,43	4,48	4,48	4,52	4,54	4,66	4,66	п.а.
РЕВК (IC37, дефлатор на разхода за единица труд, процентно изменение)	0,82	-6,46	-5,17	0,94	3,49	-5,94	3,16	5,98	п.а.	п.а.

Бележки:

*Прогнози или последни стойности

**2018 и 2019 г. са прогнози на румънските органи

***Салдото по текущата сметка и търговският баланс са посочени въз основа на последната прогноза на Комисията по данни на националните сметки.

² Прогнозата на Комисията ще бъде актуализирана през ноември 2018 г.

Таблица 2: Сметки на сектор „Държавно управление“ за периода 2016—2019 г. (% от БВП)

	Код по ESA	2016	2017	2018 г.*	2019 г.*
1. Данъци върху производството и вноса	D2	11,3	10,3	10,4	10,5
2. Текущи данъци върху дохода и имуществото	D5	6,5	6,1	4,7	4,8
2а. - от които платени от домакинствата и НСИОД		3,6	3,6	2,1	2,1
2б. - от които платени от дружествата		2,9	2,5	2,6	2,7
3. Социалноосигурителни вноски	D61	8,8	9,3	10,7	10,6
4. Продажби и други текущи приходи		3,6	3,6	3,7	3,7
5. Общо текущи приходи (1+2+3+4)		30,2	29,3	29,6	29,5
6. Компенсация на служителите	D1	8,9	9,7	10,4	10,3
7. Междинно потребление	P2	5,3	4,9	4,9	4,9
8. Социални трансфери в натура, доставени чрез пазарните производители		0,9	0,8	0,8	0,8
9. Социални трансфери, различни от тези в натура	D62	10,7	10,8	10,8	11,0
10. Лихва	D41	1,5	1,3	1,4	1,4
11. Субсидии	D3	0,4	0,4	0,4	0,4
12. Други текущи разходи		1,8	2,1	2,2	2,4
13. Общо текущи разходи (6+7+8+9+10+11+12)		29,5	30,1	30,8	31,3
14. Брутно спестяване (5-13)	B8g	0,7	-0,8	-1,2	-1,7
15. Капиталови трансфери, получени	D9	1,5	1,2	1,3	1,5
16. Бруто образуване на основен капитал	P51	3,6	2,8	2,9	3,1
17. Други капиталови разходи		1,5	0,5	0,6	0,5
18. Общо държавни приходи (5+15)	TR	31,6	30,5	30,9	31,1
19. Общо държавни разходи (13+16+17)	TE	34,6	33,4	34,3	34,9
20. Нето предоставени заеми (+) / нето получени заеми (-) (18-19)	B9	-3,0	-2,9	-3,4	-3,8

Бележка:

*Прогноза на Европейската комисия от пролетта на 2018 г.

Източник: Европейска комисия

Таблица 3: Циклична корекция на салдото по консолидирания държавен бюджет за периода 2010—2019 г. (% от БВП)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 г.*	2019 г.*
Салдо по консолидирания държавен бюджет (ESA-2010)	-9,2	-6,9	-5,4	-3,7	-2,1	-1,3	-0,8	-3,0	-2,9	-3,4	-3,8
Първично салдо	-7,7	-5,4	-3,8	-1,9	-0,4	0,3	0,8	-1,5	-1,6	-2,0	-2,4
Циклично коригирано салдо	-9,0	-5,3	-4,0	-1,9	-0,9	-0,3	0,1	-2,5	-3,3	-3,9	-4,2
Циклично коригирано първично салдо	-7,5	-3,8	-2,4	-0,2	0,8	1,4	1,7	-1,0	-2,0	-2,4	-2,7
Структурно бюджетно салдо		-5,4	-2,9	-2,5	-0,9	-0,3	-0,2	-2,1	-3,3	-3,8	-4,2
Ръст на БВП	-5,9	-2,8	2,0	1,2	3,5	3,1	4,0	4,8	6,9	4,5	3,9
Потенциал за растеж	2,3	1,5	1,5	2,1	2,0	2,5	3,4	3,8	4,1	4,3	4,2
Разлика между фактическия и потенциалния БВП	-0,6	-4,8	-4,2	-5,1	-3,6	-3,1	-2,5	-1,5	1,2	1,4	1,1

Бележка:

*Прогноза на Европейската комисия от пролетта на 2018 г.

Източник: Европейска комисия